

8

מוחר לבוא בקהל, ותמה עליו כזה והוצא באזהרה ע"ש.

(ז) אמנם לעיני דאס הי' לנו הרשות להכריע בין השני דבריו הנ"ל, הוה נראה להלכות שיעת הסודרים, דלא אמרינן כזה דד"מ דינא, דהנה כל עיקרו של המהרי"ל בנייט, על מה שהידע נומר, דבכה"ג לכ"ע דינא דמלכותא דינא, דאפינו לדעת צעל התרומה, שכתב, דל"ש דינא דמלכותא, אלא בדברים שהם עסקי המלך וכו', מ"מ בעצדים ושפחות מודו, וכמו שאמרו (בפרק החולין), מוהרקיבו דהני בעפסי דמלכא מנח, ומלכא אמר מאן דלא יהיז כרגא, לישתעצוד למאן דיהיז וכו' ע"ש, וכ"ז ל"ט, דהרי למ"ד דווקא בעסקי המלך אמרינן דינא דמלכותא דינא, שהני דינא דעצדים דשם (יצמות דמ"ו וצ"מ דע"ג), דהוי עסקי המלך, משום דלא יהיז כרגא, וכדמובא מודברי הריעצ"א שם, שכתב צה"ל, דמכירת הגזר מכירת עבד גמור כו' המלך קנאם במלחמות, וע"י כן הניחם בארס, דאם לא יפרשו המס, שיוכל למיכרם לעצדים וכו' ע"ש, וכיב"ז כתב בשיטה מקובצת (צ"מ) שם צ"ס הרצ"ד, וכב"ג כתב ברמזין (יצמות) שם, — ועוד כתב שם הרמזין צ"ס החום, שפרשו, שהם עומן הלכו לרצ פפא, ושעצדו עומן לכרגא וכו' ע"ש, לפי"ז בודאי אין לו ענין לד"ד, — אלא אף לפי מה שפרשו ח"ה, ו"ל דווקא בכה"ג דהוי מעסקי המלך, דינא דמלכותא דינא, וכשיטה שאר פוסקים הנ"ל, — וכפי"מ שהעלה בשו"ת השו"מ (סי' ז'), העיקר להלכה באלו הפוסקים, דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא, רק מה שנוגע להמלך ומנת המלך ע"ש, — ואף דמשו"ה המהרשד"ם שם (צ"ס קצ"ד), נראה דצנז"ד, א"ל לדד"מ דינא, מ"ד הלכה, אלא כיון דמ"ד המליחות, לא נכנסו ברשות ישראל, מפני שהמלכות מקפדת, שוב אין להם דין עצדים ע"ש, מ"מ משאר פוסקים לא נראה כן, אלא תלוי בהלכה אם דינא דמלכותא דינא כ"ל.

(ח) אמנם עלי דעתנו בהשקפה ראשונה דלאחריה אפשר למאור דרך רצחם יוחר, והוא עפ"י מה שכתב בשו"ת חת"ם (חיו"ד סי' רנ"ז), בקסדר דברי החלקת מחוקק וכו"ש (א"ע סימן קכ"ה סעיף ו'), צעין הפרדת אותיות הדברים, דהוי ספק פלוגתא אם הוי חק תובות, ע"כ צגט דהוי לבתחילה, מחמירין, וצניעות שמות הקד', דחשש דיעצד, דלא יצאם לידי גניזה, סמכין ארוב הפוסקים דל"ה חק תובות ע"ש, והיינו כיון דיש

פוסקים דס"ל דאף לבתחילה שרי, ויש פוסקים דאף צדיעצד אסור, ומסתבר טעמיהו של המחמיר, ובמפורש בטור וכו' (או"ח סי' ל"ב), ע"כ אף דמחמירין לבתחילה לחוש לשיטת המחמירים, מ"מ צדיעצד שרי, וע"י מש"כ כזה בספרי מנחת יצחק (ח"ב סי' י"א אות ט') ע"ש, כלומר דכדאי הם הפוסקים דמחמירין אף לבתחילה ומסתבר טעמיהו להחיר עכ"פ צדיעצד.

(ט) ואם כן כמו כן נאמר צנז"ד, דאף לבתחילה יש לחוש לשיטת המהרי"ל ודעמיהו, שלא להחיר לממזר לישא שפחה כזו לבתחילה, כדי דלא ליגע בחשש איסור דאף לבתחילה, מ"מ אם נשא, ויולדו להם בנים, א"כ כיון דלפסולו מקהל, אין לך דיעצד ועגון גדול מזה, וכמ"ש בשו"ת רעק"א (סי' קכ"ג), והוצא בפח"ש (א"ע סי' י"ז ס"ק י"ג), יש לסמוך על הפוסקים דלא אמרינן כזה דד"מ דינא, ומותרות בקהל אחרי השחרור.

(י) וכיון דאתאן לזה, אפשר להתחכם בהמלצה נכונה, שלחממזר בעלמא, יהי מותר לבתחילה מטעם ממ"ג, והבנים יהיו מותרים מטעם דיעצד, והיינו, שיקנה גברית שצריכה ליתנם לדת ישראל, צחורת שפחה, ולהעבילה בקבלת עול מצוות לשם עבדות הכל צמזואר (ציו"ד סי' רס"ז), ואח"כ תקבל השפחה בעלמא עול מצוות, ותעבול לשם גירות, בלא רשות האדון שלה, אבל חששה הכל כדת וכדין לפני צ"ד כמזואר שם (סי' רס"ח). והנה אם חל עלי' שם עבדות, וגופה קנוי להאדון, הגירות אינה בלום, שאי אפשר לה להתגייר בלא רשות אדונה, וכמזואר (צ"ס רס"ז), וע"י מזה בשו"ת מהרי"ל שם, ושם מהרש"ך (חלק א' ברכ' א' שאלה ח') וצ"א פוסקים, — ואם אין גופה קנוי להאדון, שוב מהני הגירות שלה, — א"כ הרי הממזר יכול לישא אותה לבתחילה בלי שום חשש, מטעם ממ"ג, דהרי היא אחת מתרת, או שפחה או גיורת, ומותר בשחיבה, — וצנוגע להוולדות, אם יש לאדם דין שפחה, מותרים לבוא בקהל אחרי השחרור, ואם יש לה דין גיורת, אסורים לבוא בקהל, ותלוי בפלוגתא הנ"ל, אבל כיון דצנוגע לדודה שוב הוי דיעצד ונקום עגון, ומסתבר טעמיהו דהמחמירים, שפיר יש לסמוך על המקילים.

(יא) אבל אחרי שובי נחמתי כיון שלא שמענו צדורינו או צדורות הקודמים הסמוכים לצדורינו שיעשו מעשה כזה בודאי טעמם ונימוקם עמהם וכמזואר צדצורינו צסימיים שאל"ז.